

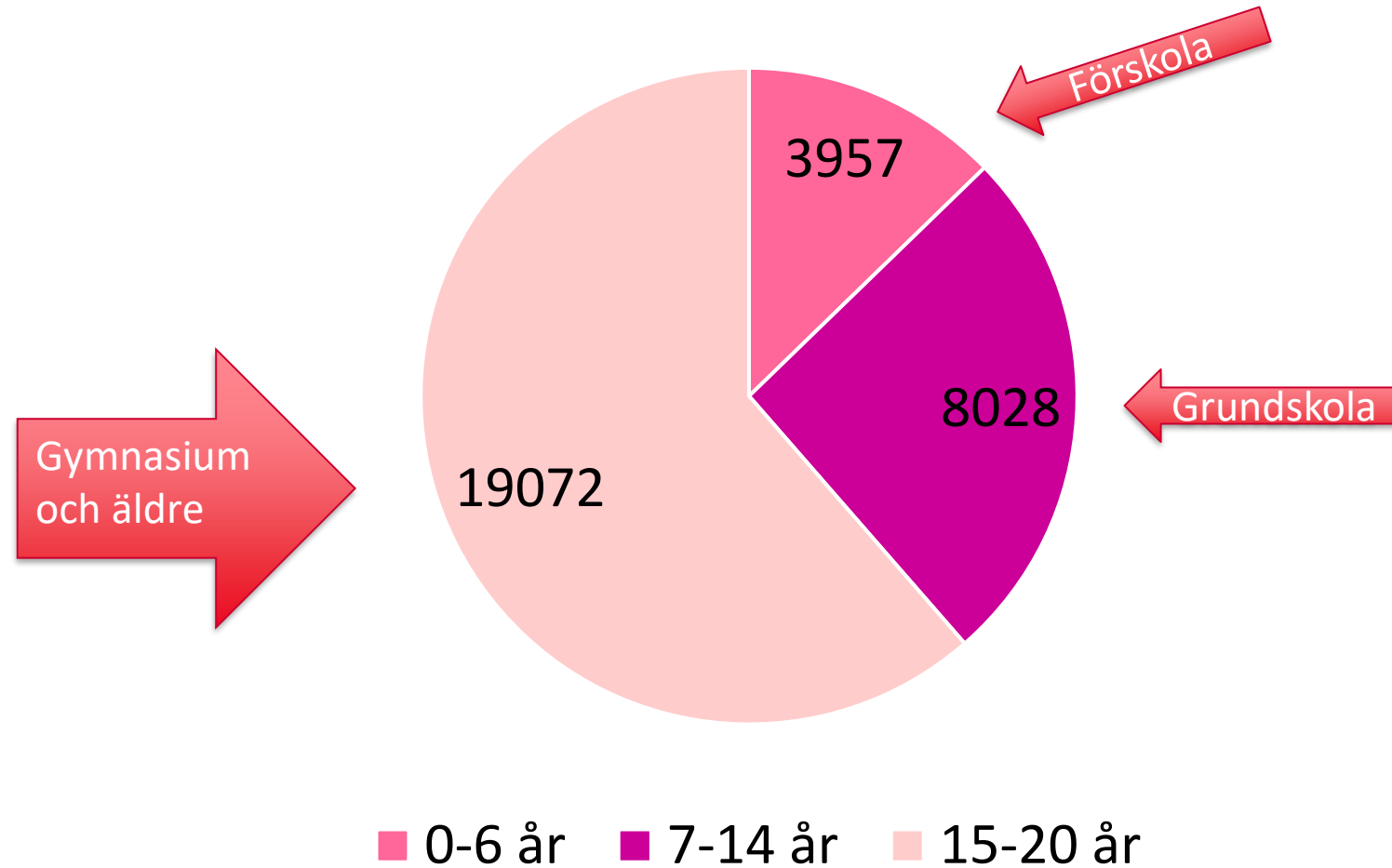

Barn och unga i samhällsvård

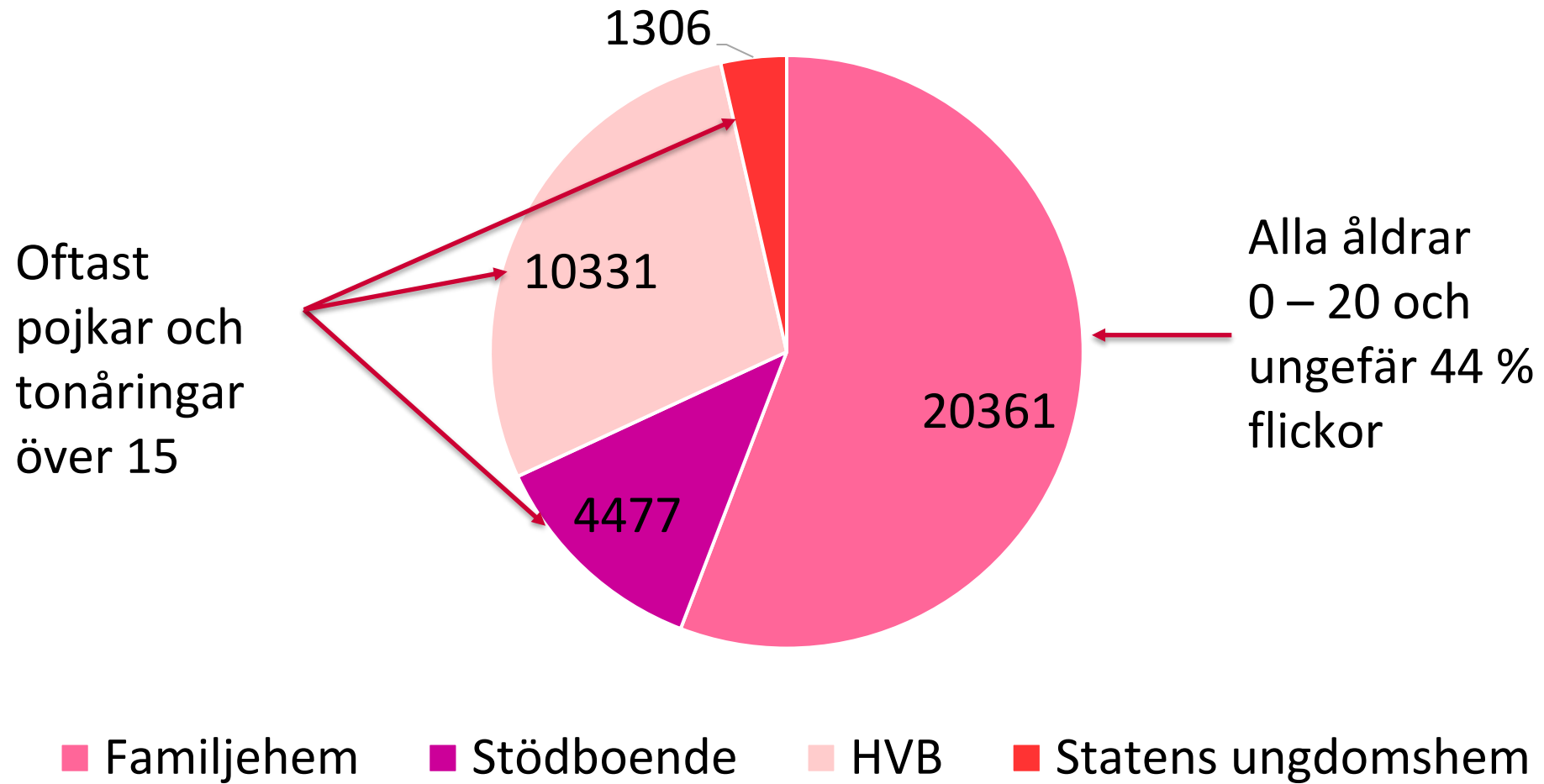
Rikard Tordön, psykolog, med dr
Stiftelsen Allmänna Barnhuset

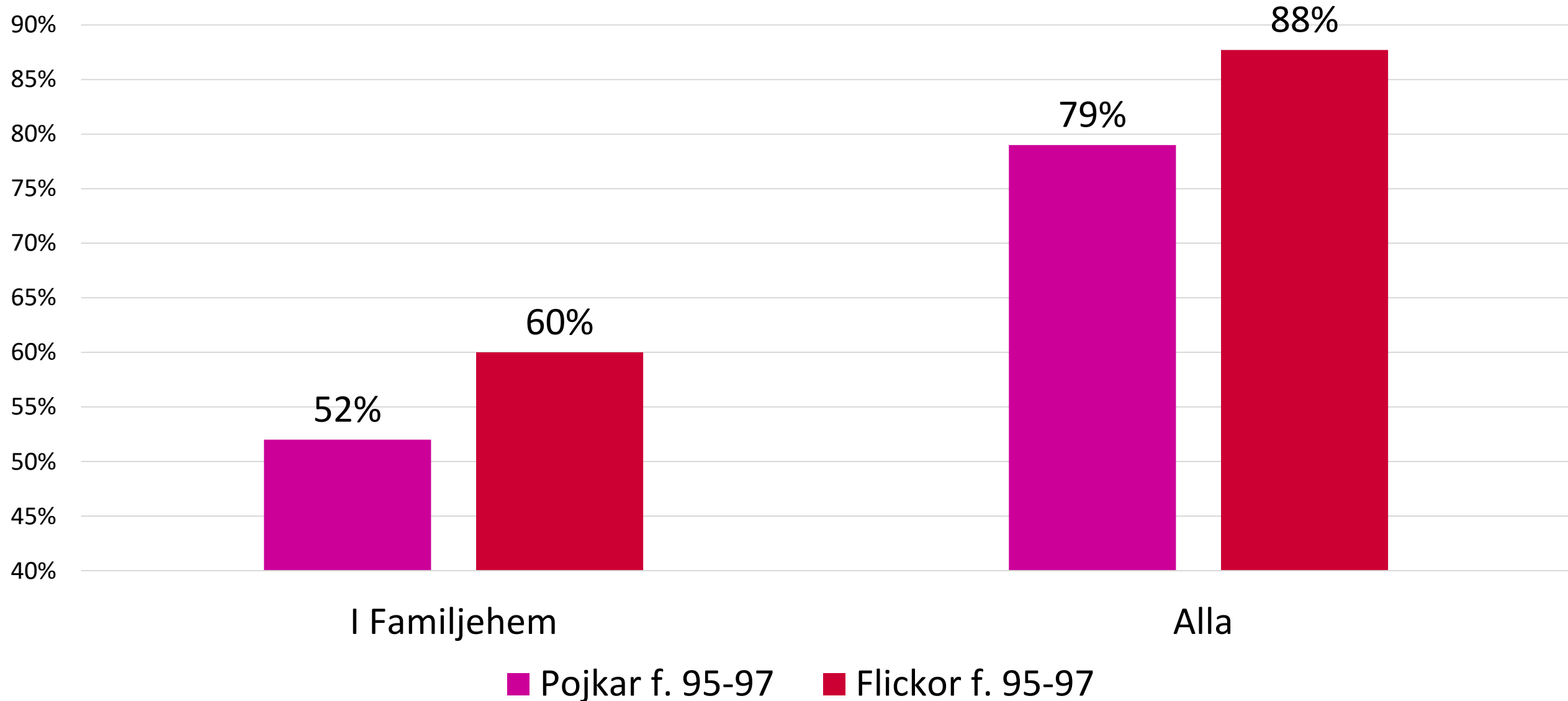
2019: Antal 0-20 i samhällsvård 31 100

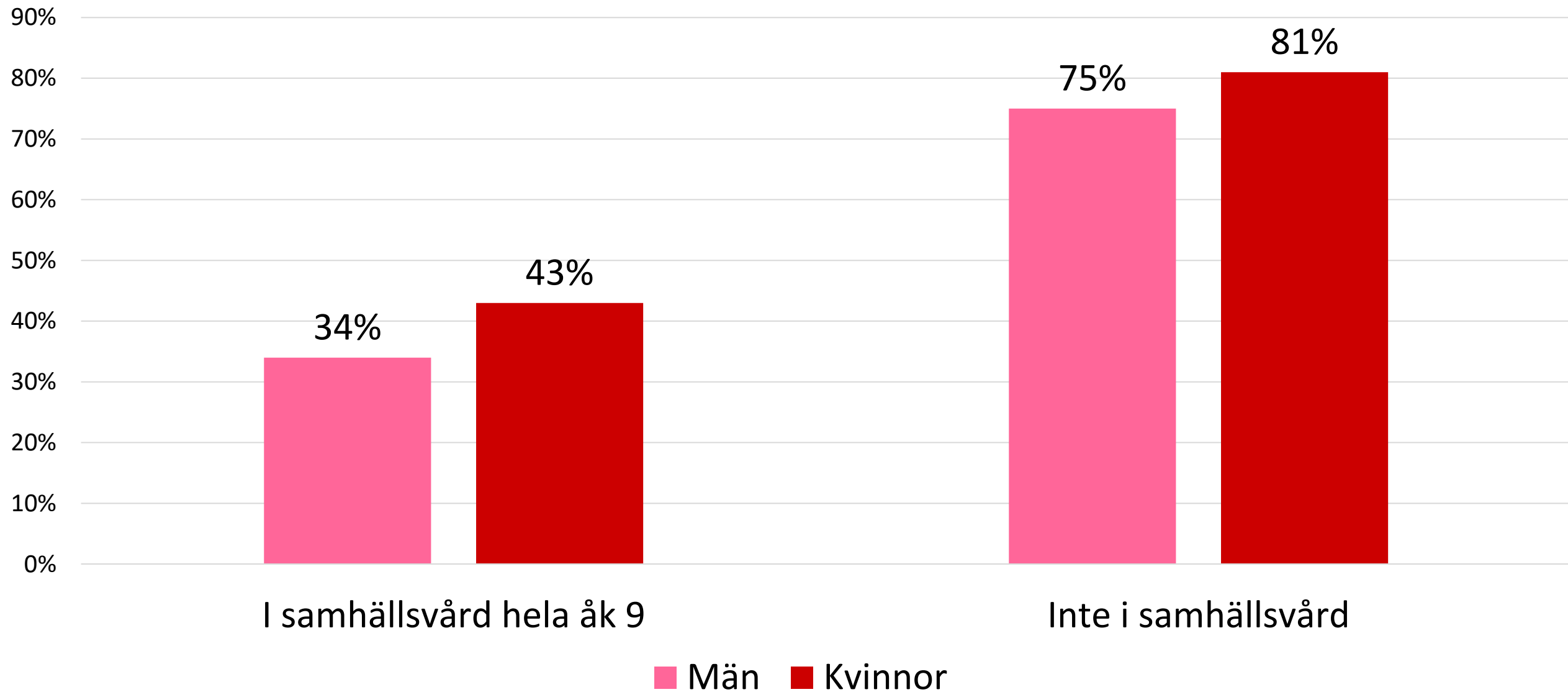
2019: Samhällsvårdade i olika vårdformer

2016: Behöriga till gymnasiets yrkesprogram

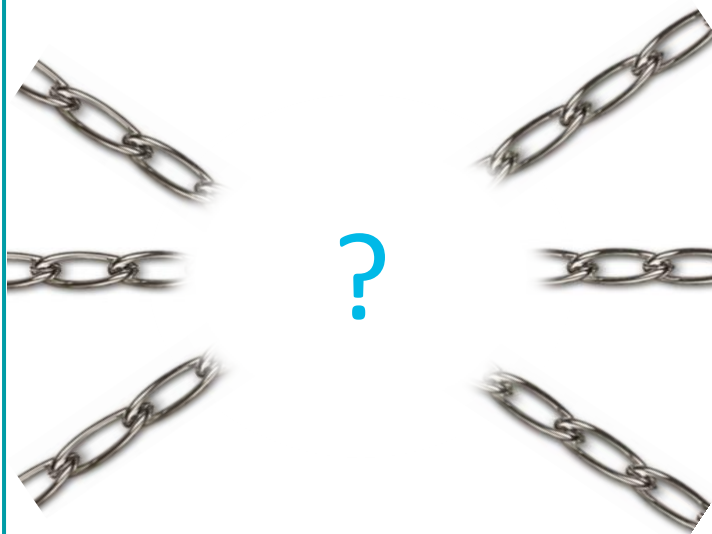
2018: 20-åringar som fullföljt gymnasiet

Ogynnsamma händelser under uppväxt (ACE)

- Kroppslig misshandel
- Psykisk misshandel
- Sexuella övergrepp
- Fysisk omsorgssvikt
- Känsломässig omsorgssvikt
- Psykisk sjukdom i familj
- Våld i familjen
- Familjemedlem i fängelse
- Missbruk
- Separationer

Högre förekomst bland barn i samhällsvård

Ogynnsamt utfall

- Sämre fysisk hälsa
- Sämre psykisk hälsa
- Sämre skolresultat
- Kortare utbildning
- Missbruk
- Riskfyllt beteende
- Kriminalitet
- Oönskade graviditeter
- ...med mera

Högre förekomst bland vuxna som växt upp i samhällsvård

Resultat från min avhandling

Fyra studier:

1. Enkätstudie, 18-åringar i åk 3 gymnasiet
 - psykisk ohälsa, övergrepp och narkotika
2. Enkätstudie, studenter i åk 8 grundskola och åk 2 gymnasium
 - stöd, tillit, trygghet och sårbarhet online
3. Sammanställning av data från 856 tester av barn i familjehem
 - innan start av insats
4. Analys av förändring i förutsättningar för skola för 475 barn
 - efter de två första åren i Skolfam

Linköping University Medical Dissertations No. 1739

Health, Experienced Support
and School Performance among
Children in Out-of-home care

Rikard Tordön

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

<https://doi.org/10.3384/diss.diva-165555>

Samhällsvårdade studenters erfarenheter av psykisk ohälsa, övergrepp och narkotika

Bakgrundsfaktorer, mental hälsa, samt erfarenheter av övergrepp hos samhällsvårdade ungdomar i gymnasiets tredje år

- Nära 2/3 tar inte examen från gymnasiet
- Skolan är den starkaste skyddsfaktorn

Hur ser det ut hos de som klarat sig så långt som åk 3 i Gy?

- Sökt vård för psykisk ohälsa
- Erfarenheter av fysiska, psykiska och sexuella övergrepp

Nationell enkät till 5 839 ungdomar, varav 41 i samhällsvård

Egenrapporterad psykisk hälsa

	Inte i samhällsvård		I samhällsvård		Odds Ratio	p-värde
	n = 5544 – 5733		n = 35 – 38			
Sökt vård för psykiska problem	n	%	n	%		
Depression eller ångest	1067	19.0	18	50.0	4.3 (2.2 - 8.2)	<.001
Ätstörning	317	5.7	7	20.0	4.1 (1.8 - 9.5)	.001
Ouppmärksamhet (ADHD)	398	7.1	11	31.4	5.6 (2.9 - 12.3)	<.001
Autismspektrumtillstånd	107	1.9	2	5.7	3.1 (.73 - 13.0)	.126
Suicidförsök	223	4.0	7	19.4	5.8 (2.5 - 13.3)	<.001
Alkohol eller drogmissbruk	122	2.2	4	11.4	5.7 (2.0 - 16.5)	.001
Något av ovanstående problem	1447	25.7	21	58.3	4.0 (2.1 - 7.9)	<.001
Självskada utan suicidal avsikt	1021	17.8	14	36.8	2.7 (1.4 - 5.2)	.003

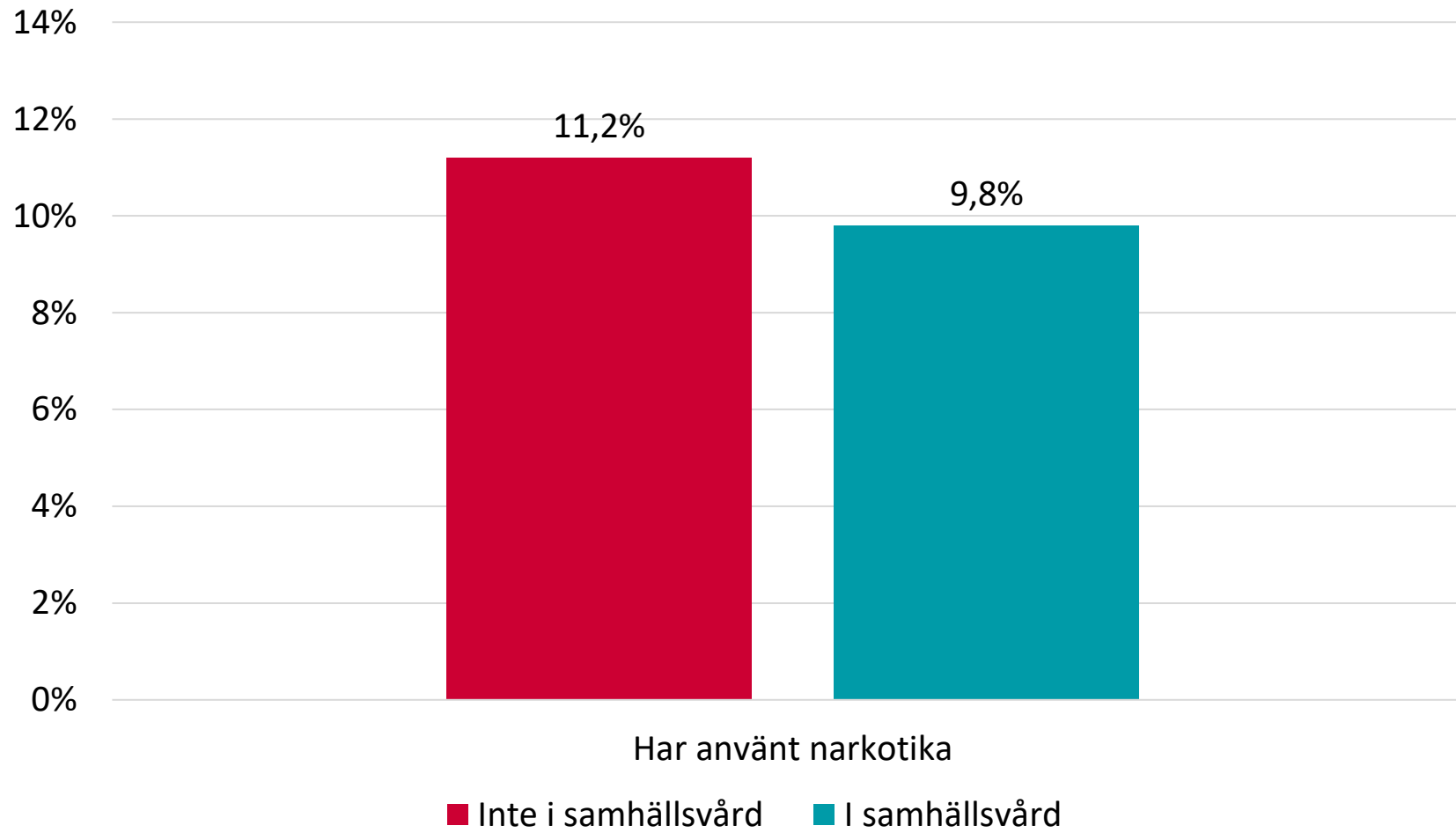

Erfarenhet av övergrepp

	Inte i samhällsvård		I samhällsvård		Odds Ratio	p-värde
	n = 5298 – 5752		n = 35 – 41			
	n	%	n	%	95 % C.I.	
Psykisk misshandel av vuxen	3 318	57.7	27	71.1	1.8 (.89 - 3.6)	.101
Fysisk misshandel av vuxen	1 789	31.2	19	50.0	2.2 (1.2 - 4.2)	.015
Sexuella övergrepp						
Något sexuellt övergrepp	1 106	20.9	11	31.4	1.7 (.85 - 3.6)	.131
Penetrerande övergrepp	344	6.1	9	22.0	4.3 (2.1 - 9.2)	<.001
Upprepade sexuella övergrepp	604	55.6	8	88.9	6.4 (.80 - 51.2)	.081

Ingen skillnad i 18-åringars eget bruk av narkotika

Stöd, tillit, trygghet och online-övergrepp

Syfte: Upplevt stöd från familj, vänner och skola för barn i samhällsvård, jämfört med jämnåriga i föräldrars vård.

Fyra års enkäter 2014 till 2017 från åk 8 grund- och åk 2 gymnasieskolan i Östergötland.

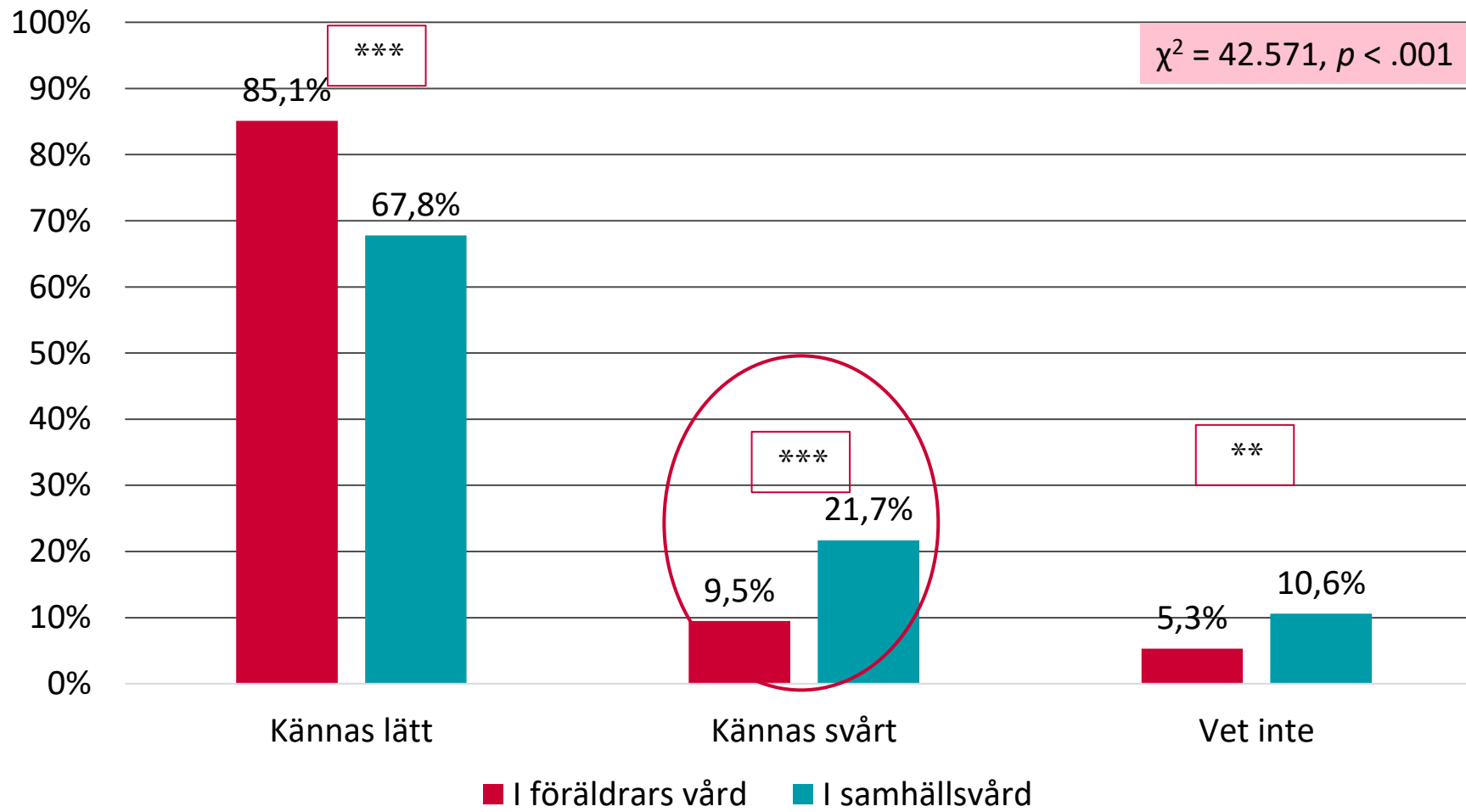
311 studenter (1.3%) i samhällsvård

Referens 23 487 studenter boende med minst en förälder

50 frågor om **bakgrund, familj och vänner, skola och fritid.**

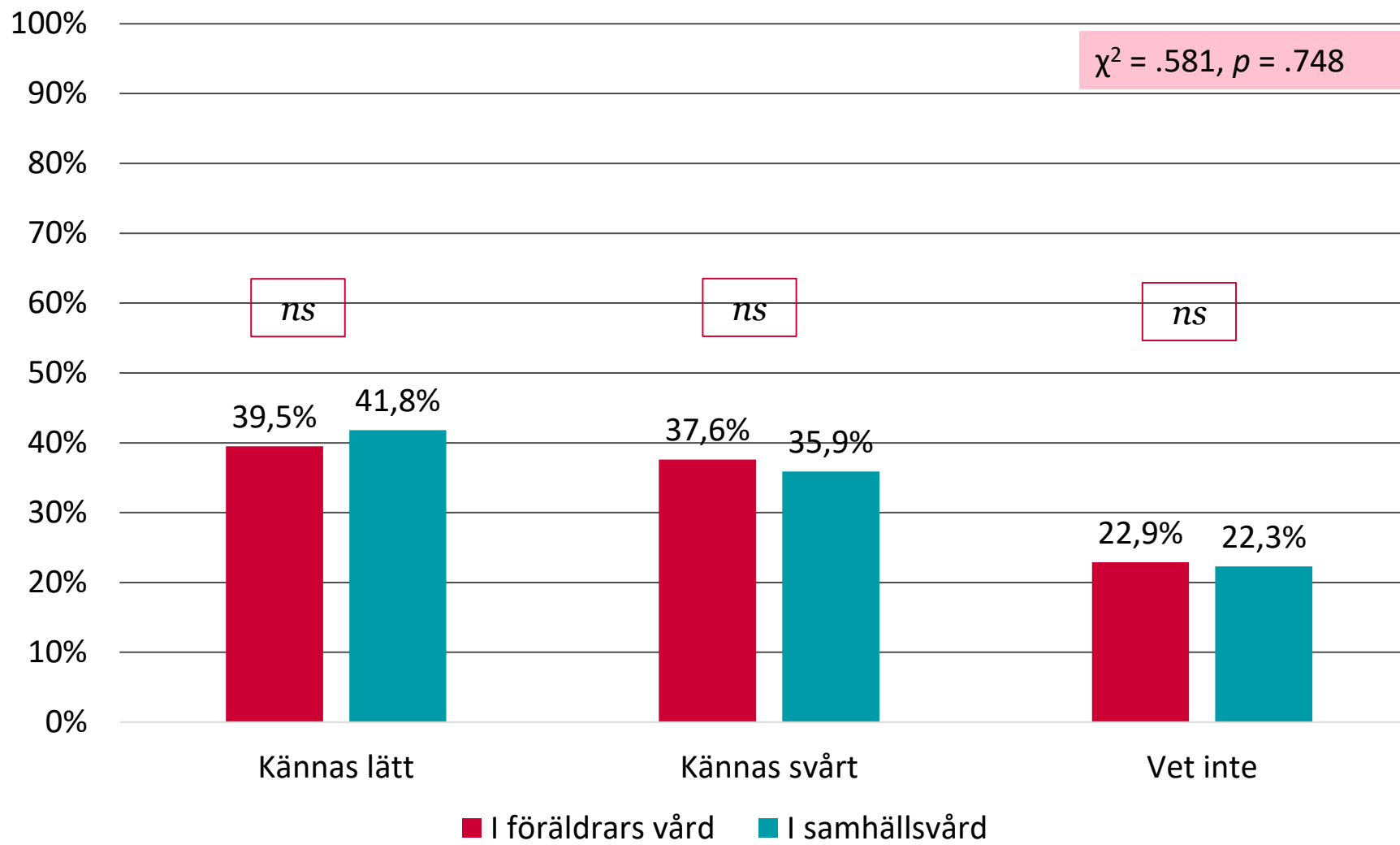
Hur skulle det kännas att vända sig till förälder vid problem?

...mindre bekväma med föräldrar...

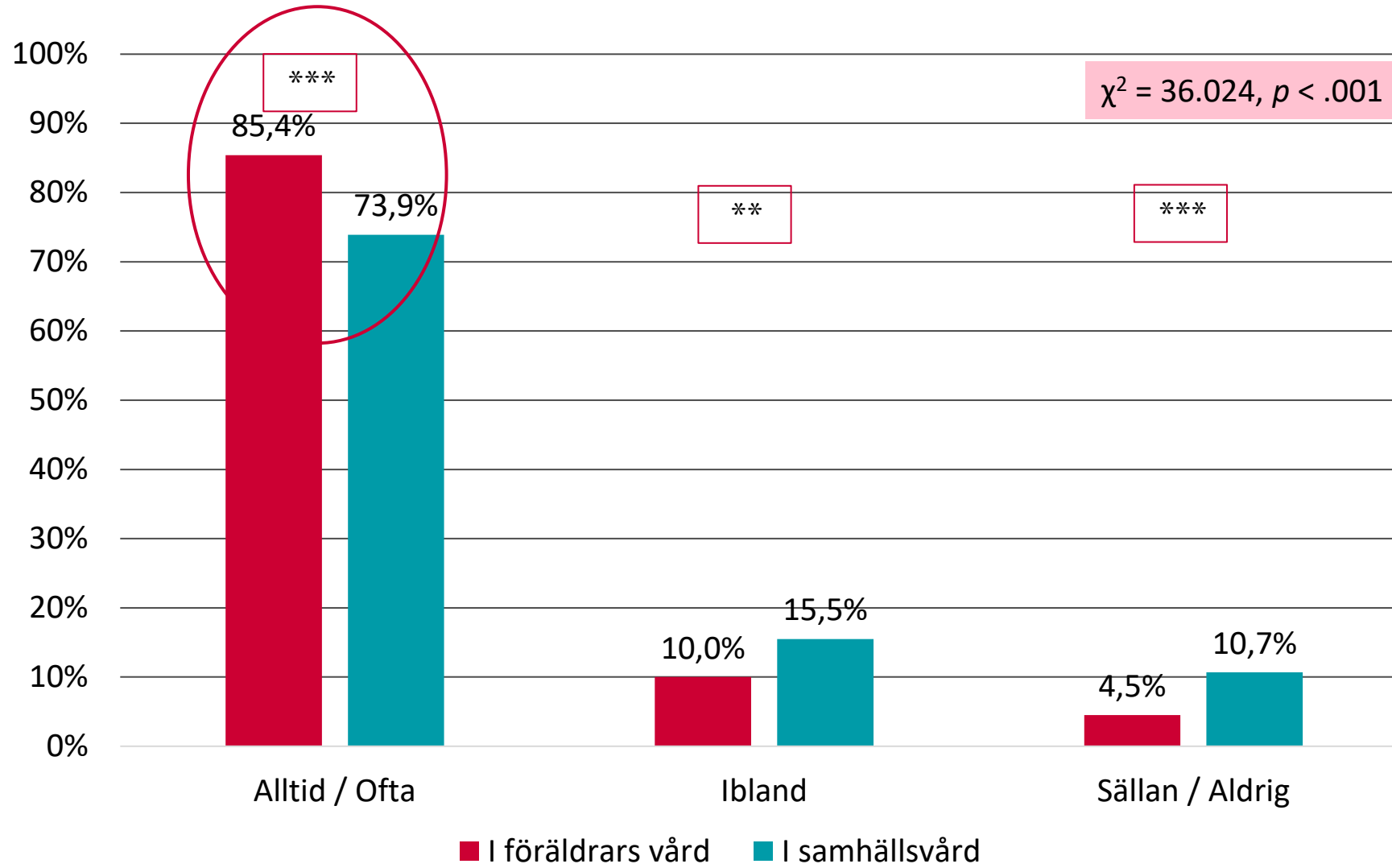
Hur skulle det kännas att vända sig till lärare vid problem?

...jämbördigt med professionella

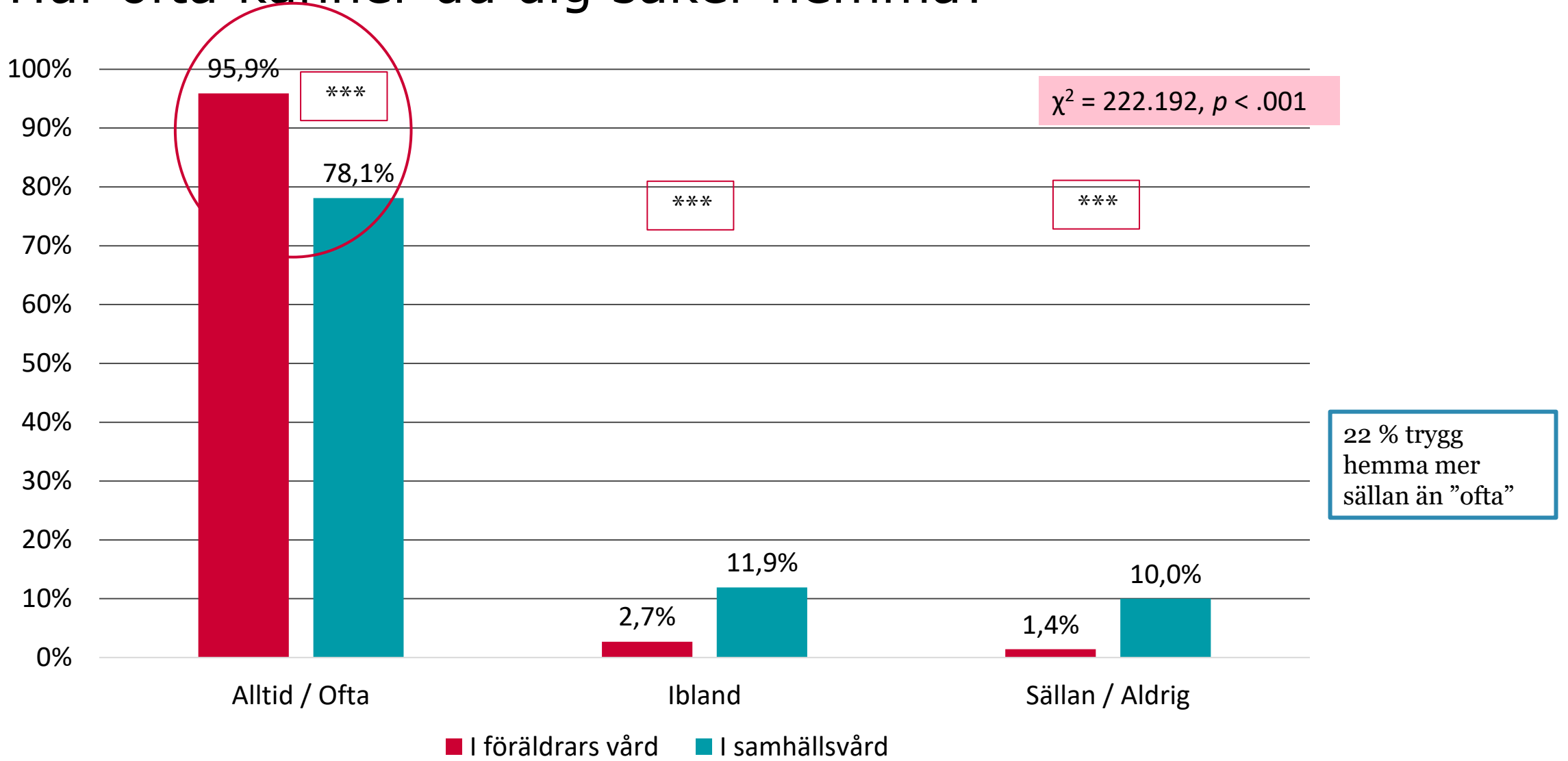
Hur ofta känner du dig trygg och säker i skolan?

1 av 4 säker
i skolan
mer sällan
än "ofta"

Hur ofta känner du dig säker hemma?

Arbetsmodellen Skolfam

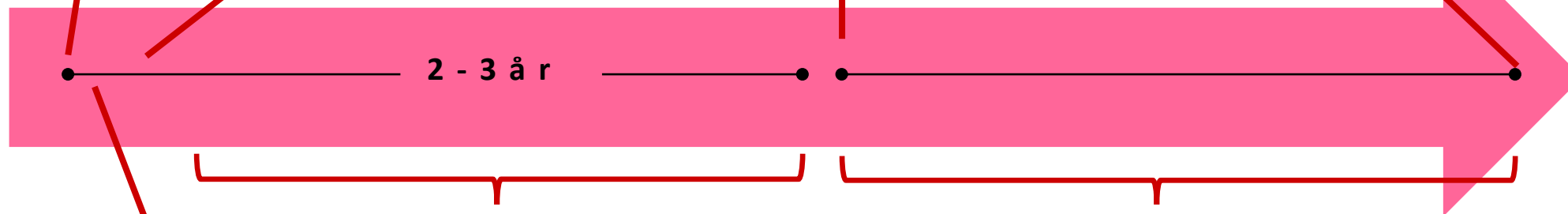

Inkludering
och samtycke

Plan för barnets
utveckling

Andra kartläggningen
mäter utvecklingen

Behörighet till
gymnasieskolan

Första kartläggning
av styrkor och
kunskapsluckor

Arbete enligt plan,
uppföljning två
gångar per termin

Fortsatt uppföljning
och stöd till slutet av
grundskolan

Förutsättningar för skola, barn i familjehem

Kartläggningar för 856 grundskolebarn i familjehem

- Intelligens (som den mäts med WISC)
 - Psykosocial status (SDQ)
 - Adaptiva beteenden (ABAS-II)
 - Språkliga färdigheter (DLS, LäSt, Läskedjor)
 - Matematiska färdigheter (Olov Magnes diagnoser)
- > Alla tester åldersnormerade

Intelligens

	Testresultat	Normdata	p	Inomgruppsjämförelser kön och modersmål			
				Flickor / Pojkar		Svenska / Annat	
	medel	medel		medel	p	medel	p
WISC IV & V							
Verbalt index	93.02	99.64	<0.001	93.05 / 93.15	0.927	95.12 / 87.86	<0.001
Perceptuellt index	97.75	100.32	<0.001	97.46 / 97.99	0.637	99.92 / 92.20	<0.001
Visuospatialt index	89.67	99.90	<0.001	88.95 / 91.21	0.463	92.32 / 86.29	0.101
Fluid index	93.68	100.00	<0.001	92.64 / 95.45	0.306	93.97 / 93.84	0.965
Arbetsminnesindex	86.60	99.57	<0.001	88.05 / 85.44	0.010	87.22 / 84.84	0.037
Snabbhetsindex	92.31	99.88	<0.001	95.44 / 89.74	<0.001	92.37 / 91.34	0.392
Hela skalan IK	90.70	100.22	<0.001	91.64 / 90.12	0.130	92.45 / 86.17	<0.001

Barn i familjehem lägre resultat i alla skalor

Könsskillnad bara i arbetsminne och snabbhet

Förväntade skillnader i verbal förmåga hos de med annat modersmål

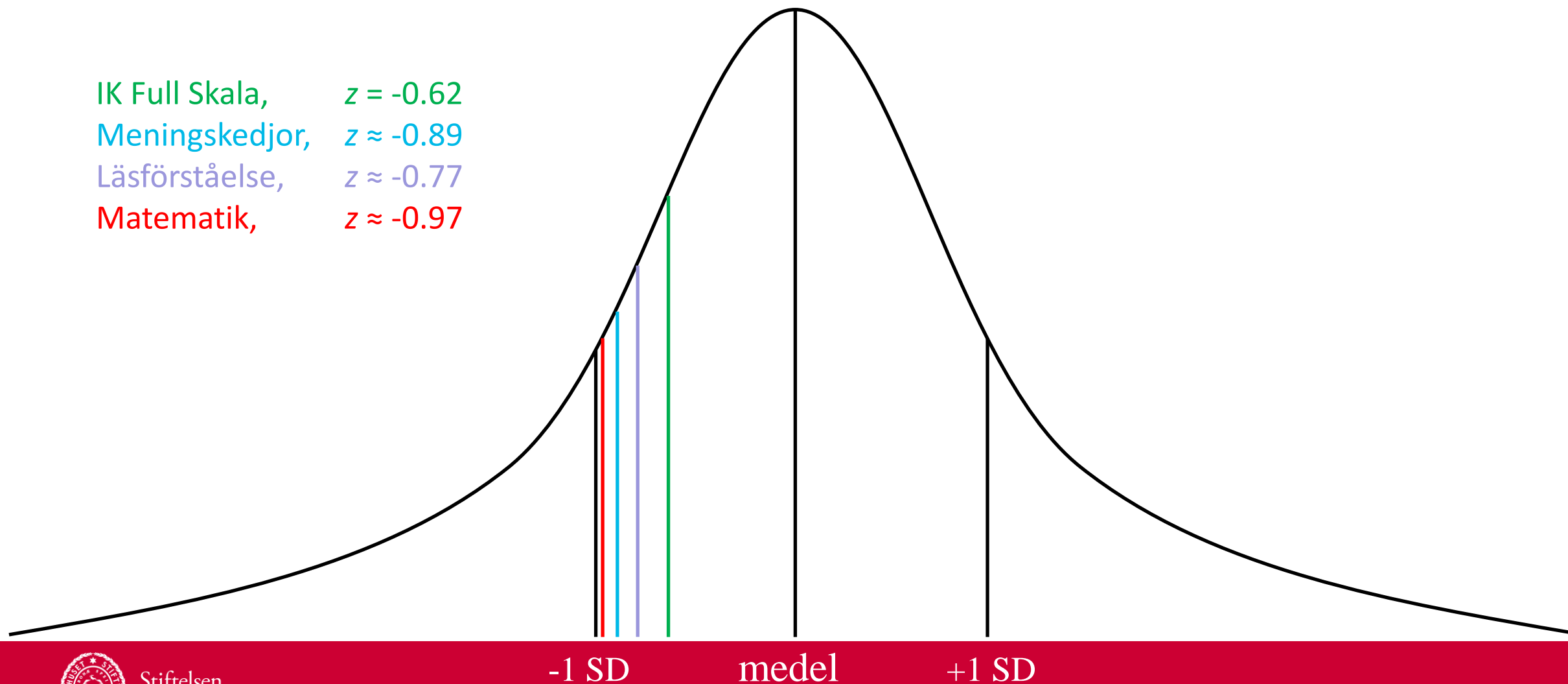
Språk och matematik

	Testresultat	Normdata	Inomgruppsjämförelser kön och modersmål				
				Flickor / Pojkar		Svenska / Annat	
	medel	medel	p	medel	p	medel	p
Läskedjor							
Bokstavskedjor	4.19	5.00	< 0.001	4.63 / 3.88	0.001	4.36 / 4.01	0.168
Sifferkedjor	3.93	5.00	< 0.001	3.98 / 3.89	0.699	4.04 / 3.61	0.100
Ordkedjor	3.95	5.00	< 0.001	4.20 / 3.75	0.004	4.16 / 3.41	<0.001
Meningskedjor	3.75	5.00	< 0.001	3.96 / 3.60	0.037	3.99 / 3.08	<0.001
DLS (Diag. Läs & Skriv)							
Ordförståelse	4.07	5.00	< 0.001	3.96 / 4.20	0.247	4.26 / 3.52	0.004
Läsning	3.99	5.00	< 0.001	4.53 / 3.51	0.012	4.43 / 3.30	0.023
Läsförståelse	3.95	5.00	< 0.001	3.98 / 3.95	0.886	4.06 / 3.75	0.295
Stavning	4.07	5.00	< 0.001	4.25 / 3.92	0.043	4.21 / 3.66	0.003
Läshastighet	3.90	5.00	< 0.001	3.85 / 3.95	0.589	4.21 / 3.20	<0.001
Magne Matematik							
Totalpoäng	3.58	5.00	< 0.001	3.35 / 3.77	0.011	3.63 / 3.33	0.094

Några av resultaten på en Bellkurva

IK Full Skala, $z = -0.62$
Meningskedjor, $z \approx -0.89$
Läsförståelse, $z \approx -0.77$
Matematik, $z \approx -0.97$

Sammanfattning förutsättningar för skola

- Barn i familjehem har klart sämre förutsättningar för bra skolresultat, 0.5 till 1.0 standardavvikelse under norm
- Pojkar har sämre medelvärden än flickor, förutom i matematik
- Inga skillnader med anledning av modersmål, förutom språkkänsliga tester

Förändras detta av en specifik skolbaserad insats?

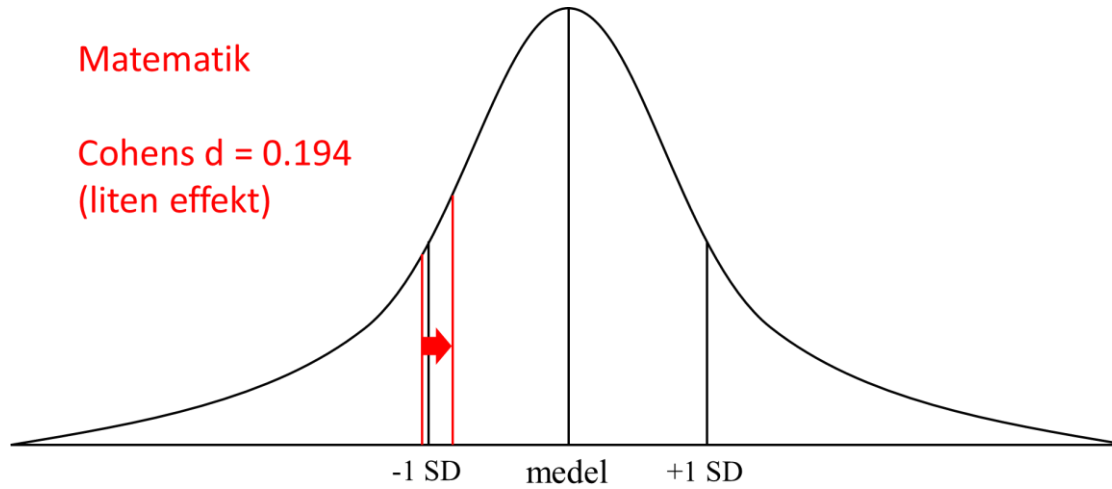
Före och efter 2 år i Skolfam

- Hur påverkas förutsättningar för skola av en skolbaserad intervention?
- Samma urval, men bara de med två kartläggningar.
- 475 barn i grundskola, alla i familjehem med långsiktig plan.
- Parvisa ”within-subject-analyser” för att räkna effekt (Cohens d)

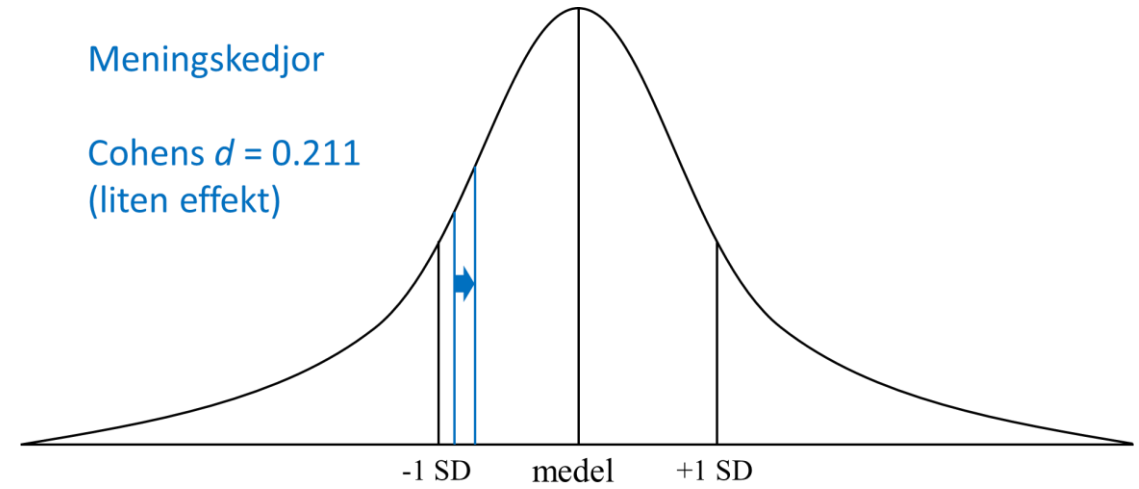
Matematik

Cohens $d = 0.194$
(liten effekt)

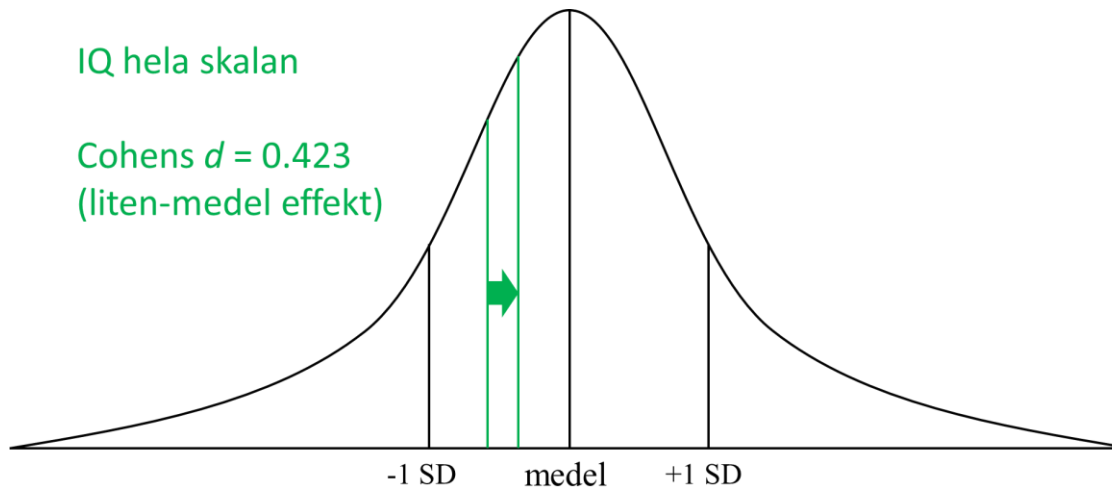
Meningskedjor

Cohens $d = 0.211$
(liten effekt)

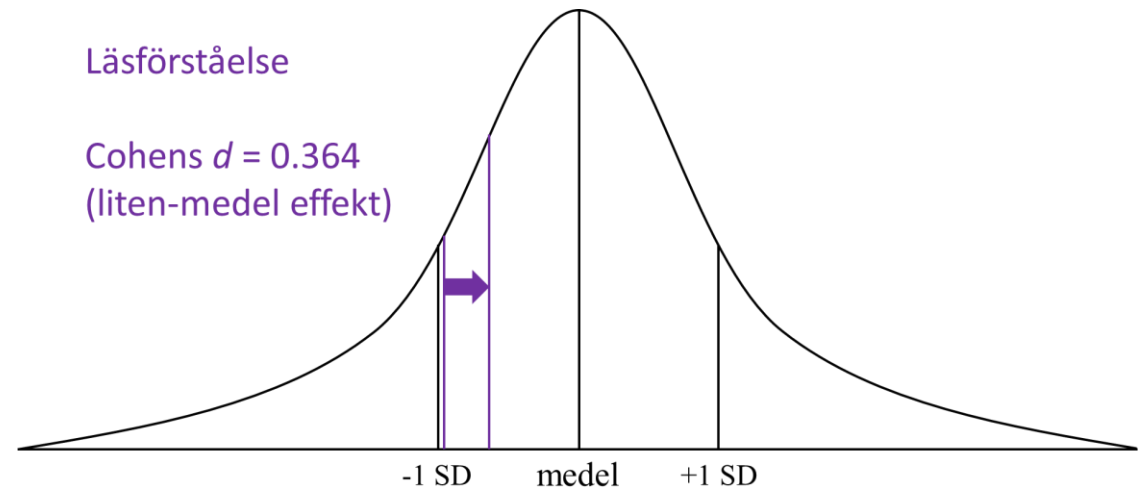
IQ hela skalan

Cohens $d = 0.423$
(liten-medel effekt)

Läsförståelse

Cohens $d = 0.364$
(liten-medel effekt)

Slutsatser förändringar av förutsättningar för skola

- Högre exekutiv funktion (intelligens, läsförståelse och matematik), gynnas av skolbaserade interventioner
- Känsломässigt påverkade funktioner ändras inte av samma intervention
- Framtida metoder behöver bygga såväl högre exekutiv som känsloregleringsförmåga hos barn i familjehem
- Skolfam förebygger negativ utveckling i skolan

Övergripande sammanfattning

- Bekräftar mer ohälsa, mer övergrepp och sämre skolprestation,
-fortsatt implementering av metoder för skolstöd behövs
- Skolfam förbättrar högre exekutiv funktion, men inte lägre exekutiv funktion, -fortsatt forskning om orsaker behövs
- Affektiva problem förbättras inte ”på köpet”,
-fortsatt utveckling av stöd till affektiv funktion och hälsa behövs

